

พฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย

นายชูชัย แก้วภณีชัย*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ รูปแบบการศึกษาใช้รูปแบบเชิงสำรวจ (Survey studies) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย โดยการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) จำนวน 153 คน สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2550 โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.9 เพศหญิง ร้อยละ 43.1 มีอายุเฉลี่ย 13 ปี ส่วนมากนักเรียนจะอาศัยอยู่กับครอบครัวซึ่งมีบิดามารดา ร้อยละ 75.2 โดยสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนมีจำนวน 4 - 5 คน พบร้อยละ 66.7 ผู้ปกครองหรือบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 65.4 มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 3,000-4,500 บาท ร้อยละ 46.4 สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับบุหรี่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในเกณฑ์ ระดับปานกลาง มีทัศนคติดีและพฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปดำเนินการพัฒนาพฤติกรรม การไม่สูบบุหรี่ของนักเรียน หลังจากการศึกษา

วิจัย ควรให้มีการจัดอบรมแบ่งกลุ่มนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ปลุกจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเน้นให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อห่างไกลบุหรี่

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่มีผู้เสพมากที่สุดในโลกคือประมาณ 1,100 ล้านคน ขณะนี้ทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคอันเนื่องจากการสูบบุหรี่ ปีละ 3 ล้านคนหรือนาทีละ 6 คน จากรายงานองค์การอนามัยโลก ปี 2540 พบว่าในประเทศไทยมีผู้สูบบุหรี่ 11.4 ล้านคน โดยที่มีผู้สูบบุหรี่รายใหม่เพิ่มขึ้นปีละ 750,000 คนต่อปี หรือ 2,055 คนต่อวัน ส่วนใหญ่ผู้ที่สูบบุหรี่จะเป็นกลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี บุหรี่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคต่างๆ มากกว่า 25 โรค ทั้งผู้สูบบุหรี่และผู้ใกล้ชิดที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ในควันบุหรี่ประกอบด้วยสารไม่ต่ำกว่า 42 ชนิด จัดเป็นสารก่อมะเร็ง การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น โรคถุงลมโป่งพอง เส้นเลือดหัวใจตีบตัน โรคมะเร็งของอวัยวะต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรโดยเฉพาะประชากรในวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 30-60 ปี (กลุ่มควบคุมการบริโภคยาสูบ. 2546 : 3)

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจในปี 2544 พบว่าประชากรไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไปทั้งประเทศ

*นักวิชาการสาธารณสุข 7 ว สาธารณสุขอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย

ประมาณ 51.3 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ 12.0 ล้านคน (ร้อยละ 23.4) ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำหรือสูบบุหรี่ทุกวัน 10.6 ล้านคน (ร้อยละ 20.6) เป็นผู้ชาย ประมาณ 10 ล้านคน ผู้หญิง 6 แสนคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากที่สำรวจเมื่อ พ.ศ. 2542 ถึง 4 แสนคน และกลุ่มประชากรที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นคือ วัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง ซึ่ง 2 ใน 3 ของผู้ที่เสพติดบุหรี่เริ่มติดบุหรี่ก่อนอายุ 19 ปี กว่าร้อยละ 90 หรือกว่า 9 ล้านคนที่เสพติดบุหรี่ ขณะนี้ เสพติดก่อนอายุ 24 ปี ปรากฏว่าอายุเฉลี่ยที่เริ่มติดบุหรี่เพียงอายุ 18.5 ปีเท่านั้น แต่อายุเฉลี่ยของผู้ที่เลิกบุหรี่ได้คือ 41.9 ปี นั้นหมายความว่า การสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุยังน้อยจะเลิกยาก (พนิตย.2546) และสถานการณ์การสูบบุหรี่ของประเทศไทยจำนวนผู้สูบบุหรี่ตามภาคต่างๆ ในปี 2544 พบว่าทุกภาคยกเว้นกรุงเทพมหานครมีอัตราประชากรที่สูบบุหรี่เป็นประจำ อายุ 11 ปีขึ้นไป ข้อมูลไม่แตกต่างกัน (กลุ่มควบคุมการบริโภคยาสูบ. 2545 : 5)

จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้วการสูบบุหรี่ยังแพร่กระจายในกลุ่มเด็กนักเรียน กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ สาเหตุของการสูบบุหรี่มาจากหลายสาเหตุ เช่น การเลียนแบบบุคคลสำคัญในสังคม ความต้องการของตนเองหรือสภาพแวดล้อม รวมถึงการอยากรู้อยากลองของวัยรุ่น โทษของการสูบบุหรี่ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของการสูบบุหรี่ของนักเรียนดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น ม.1-ม. 3) โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่องการสูบบุหรี่
3. เพื่อศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการสูบบุหรี่

นิยามคำศัพท์เฉพาะในการศึกษา

บุหรี่ หมายถึง ยาเส้นและยาเส้นปรุงไม่ว่าจะมี

ใบยาแห้งหรือยาอัดเค็มนหรือไม่ซึ่งมีวนยาประกอบไปด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษหรือใบยาแห้งตามกฎหมายเรียกว่ายาสูบ (ความใน พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509)

การสูบบุหรี่ หมายถึง การกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดควันจากการเผาไหม้ของบุหรี่

ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ หมายถึง ความรู้ คำจำกัดความข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการสูบบุหรี่

พฤติกรรมของการสูบบุหรี่ หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่บุคคลกระทำเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียน

จำนวนสมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนที่อาศัยในบ้านเรือนหลังคาเดียวกันของนักเรียน

รายได้ผู้ปกครอง หมายถึง รายรับของผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละเดือน

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง การทำนา ค้าขาย ทำไร่ รับจ้างทั่วไป รับราชการ ของผู้ปกครองนักเรียน

การสูบบุหรี่เป็นประจำ หมายถึง การสูบบุหรี่บ่อย ๆ ตามความต้องการ ถ้าไม่ได้สูบจะรู้สึกหงุดหงิดสุดท้ายต้องแสวงหามาสูบ เพื่อตอบสนองความต้องการสูบบุหรี่ของตนเอง

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 (สพท.นค.เขต 1) จำนวน 153 คน โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางแก้ไข เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสทางการศึกษา
2. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของโรงเรียน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจดำเนินการแก้ไข

ปัญหาเรื่องบุหรี่ปนในสถานศึกษา

3. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดต่อไป

4. เพื่อนำข้อมูลทำการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงและปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้รูปแบบศึกษาเชิงสำรวจ (Survey studies) เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสของสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 153 คน ระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการศึกษาพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของ จรัมพร มลโมลี (2548) โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลลักษณะทางประชากร ได้แก่ ลักษณะทางประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว รายได้ผู้ปกครอง จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียน ประสิทธิภาพในการสูบบุหรี่ และบุคคลในครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ปนเป็นแบบเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ประกอบด้วยคำถามทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3 ระดับ คือไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัติเป็นประจำ ประกอบด้วยคำถามทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 15 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเสร็จแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS.)

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ/รายได้ผู้ปกครอง จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียน บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ ประสิทธิภาพการสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม สุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น ม.1-ม.3) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 คือ โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม จำนวน 153 คน โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม

ผลการศึกษาพบว่า มีลักษณะทางประชากรดังนี้ เพศ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 56.9 เพศหญิงร้อยละ 43.1

สมาชิกภายในครอบครัว ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 - 5 คน จำนวน 102 คน ร้อยละ 66.7 รองลงมาจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 - 8 คน จำนวน 20 คน ร้อยละ 31.1

อาชีพผู้ปกครอง พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 65.4 รองลงมาอาชีพทำนา ร้อยละ 13.7 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 12.4 และอาชีพรับราชการ ร้อยละ 3.9

รายได้ผู้ปกครองต่อเดือน พบว่ารายได้ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000 - 4,500 บาท ร้อยละ 46.6 รองลงมา มีรายได้ เดือนละ 300 - 2,500 บาท ร้อยละ 33.3 และน้อยที่สุดมีรายได้ 5,000 - 11,000 บาท ร้อยละ 20.3

อายุ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ร้อยละ 34.6 รองลงมาอายุ 14 ปี ร้อยละ 32.7 และมีอายุมากที่สุด อายุ 17 ปี ร้อยละ 0.7

เงินที่ได้มาโรงเรียน พบว่านักเรียนได้เงินมาโรงเรียนมากที่สุดวันละ 10 - 20 บาท จำนวน 107 คน ร้อยละ 69.7 รองลงมาวันละ 25 - 35 บาท จำนวน 42 คน ร้อยละ 27.5 และน้อยที่สุด วันละ 40 - 80 บาท ร้อยละ 2.8

ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 54 คน ร้อยละ 35.3 รองลงมาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 52 คน ร้อยละ 34 และพบน้อยที่สุดอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 47 คน ร้อยละ 30.7

การพักอาศัยอยู่กับครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 115 คน ร้อยละ 75.2 รองลงมาอยู่กับมารดา จำนวน 21 คน ร้อยละ 13.7 และน้อยที่สุดอยู่กับบิดา 4 คน ร้อยละ 2.6

บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ พบว่าส่วนใหญ่มีบิดาสูบบุหรี่ จำนวน 76 คน ร้อยละ 49.7 รองลงมาเป็นญาติ (พี่ ป้า น้า อา) จำนวน 57 คน ร้อยละ 37.3 และน้อยที่สุดคือ มารดาสูบบุหรี่ จำนวน 6 คน ร้อยละ 3.9

ประสบการณ์ในการสูบบุหรี่ พบว่านักเรียนไม่เคยสูบบุหรี่ จำนวน 117 คน ร้อยละ 76.5 และเคยสูบบุหรี่ จำนวน 36 คน ร้อยละ 23.5

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่มากที่สุด เมื่อเพื่อนขอร้องให้ดูดบุหรี่ให้ เพื่อที่เพื่อนจะได้สูบบุหรี่ นักเรียนรับคำขอร้องของเพื่อนและบอกว่ายาลืมแบ่งให้ฉันด้วยนะ 1 มวน และถ้าสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนสูบบุหรี่ และนักเรียนทดลองสูบบุหรี่ และเมื่อเพื่อนยืมเงินไปซื้อบุหรี่มา

สูบบุหรี่ และนักเรียนให้ยืมแต่มีข้อแม้ว่า “แบ่งให้สูบบุหรี่ด้วย” ร้อยละ 77.1 ค่าเฉลี่ย 2.71 พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 56.9 และ ร้อยละ 43.1 นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 75.2 รองลงมาอยู่กับมารดา ร้อยละ 13.7 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 65.4 และมีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4- 5 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ด้านรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 3,000-4,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.4 และนักเรียนได้เงินมาโรงเรียน มากสุด วันละ 10 - 20 บาท ร้อยละ 69.9 และพบว่า นักเรียนไม่เคยสูบบุหรี่ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 และที่เคยสูบบุหรี่ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลผู้ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือมีความรู้ในระดับต่ำ ร้อยละ 28.1 โดยพบว่ามีความรู้สูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 5 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.90 เมื่อพิจารณาข้อพบว่า “บุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวใครบ้างจะเกิดผลกระทบจากควันบุหรี่ และ พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ห้ามขายบุหรี่แก่บุคคลใด” ตอบถูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาคือ “หญิงมีครรภ์ที่สูบบุหรี่ มีผลกระทบต่อทารกอย่างไร ตอบถูก คิดเป็น ร้อยละ 88.2 สำหรับคำถามที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุดถามว่า “สารประกอบใดในบุหรี่ที่เป็นหมันในเพศชาย” โดยตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 17.6 ซึ่งระดับความรู้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทรงกรข ศรีชานิล (2547: 49) ได้ศึกษาความรู้ และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองคิม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้นักเรียนให้ถูกต้อง โดยเฉพาะในส่วนของความรู้สารประกอบที่มีโทษของบุหรี่ เพื่อให้มีความรู้ในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากบุหรี่และยาเสพติดชนิดอื่น

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับดีร้อยละ

69.2 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.8 ค่าสูงสุด 57 ค่าต่ำสุด 33 เฉลี่ย 47.39 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.63

เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ในเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้คนอายุสั้น มีนักเรียนเห็นด้วยร้อยละ 79.7 และการสูบบุหรี่ทำให้เป็นโรคที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เห็นด้วย ร้อยละ 75.8 ผู้ที่อยากเลิกสูบบุหรี่ต้องการกำลังใจจากบุคคลรอบข้างร้อยละ 75.8 และนักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การสูบบุหรี่ เกิดจากการเลียนแบบคนในครอบครัว ดารา เพื่อน ร้อยละ 34.6 ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของบุคคลใดเลย อาจเกิดจากปัจจุบันนักเรียนได้รับรู้จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะจากสื่อสารมวลชนหรือการได้รับการสอนจากโรงเรียน จึงมีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีทัศนคติอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีเสียงต่อการติดยาหรืออยู่ดี เพราะว่าโดยธรรมชาติของวัยรุ่นจะใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และอยู่นอกบ้านจึงมีโอกาที่จะถูกชักชวนให้ทดลองสูบบุหรี่ได้ง่าย จะต้องอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองอยู่เสมอ ในส่วนพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียน พบว่ามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาคือ พฤติกรรมอยู่ในระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 34 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณยาพร โพธิราช (2547: 31) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชาย ในตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทรงกรช ศรีชานิล (2547 : 49) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนบ้านหนองคิม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา และโดยรวมพบว่า ระดับปานกลางพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมีแนวโน้มไปในทางพฤติกรรมเสี่ยงอยู่มาก เช่น เมื่อเพื่อนขอร้องให้ดูต้นทางให้ เพื่อที่เพื่อนจะสูบบุหรี่ จะขอลองสูบบุหรี่กับเพื่อนด้วย และมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่พบถึงร้อยละ 81 ค่าเฉลี่ย 2.76, 2.75 ตามลำดับและเมื่อเพื่อนยืมเงินไปซื้อบุหรี่มาสูบ นักเรียนให้ยืมแต่มีข้อแม้ว่า “แบ่งให้สูบบุหรี่” ซึ่งหากนักเรียนไม่ตระหนักถึงพิษภัยของบุหรี่ก็จะเป็นเหตุให้นักเรียนไปทดลองสูบบุหรี่ ในที่สุดก็ติดยา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ระดับความรู้ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรเสนอผลการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพิจารณาพัฒนาความรู้ให้อยู่ในระดับดี โดยทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ระดมความคิดเห็น เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มนักเรียนด้วยกัน พร้อมทั้งจัดนิทรรศการ มีการแสดงละครหรือบทบาทสมมุติ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน สอดแทรกความรู้ ให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของการสูบบุหรี่ ผู้ปกครองครูและบุคลากรสาธารณสุขควรร่วมมือกันในการเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียน

2. ระดับทัศนคติการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าอยู่ในระดับดี แต่มีระดับทัศนคติบางข้อที่เข้าใจผิดว่าการสูบบุหรี่สามารถลดความอ้วนได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูประจำชั้น จึงควรชี้แนะให้นักเรียน เปลี่ยนความเชื่อและความคิดที่ไม่ถูกต้อง ให้เข้าใจว่าบุหรี่ไม่สามารถลดความอ้วนได้ มีแต่โทษและเกิดอันตรายต่อปอด ควรมีการจัดกิจกรรมต่อต้านบุหรี่ ทั้งที่บ้านและโรงเรียน และคัดเลือกนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่เป็นตัวแทนนักเรียน สร้างทัศนคติที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

3. ระดับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียน พบว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีบางข้อที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยา เช่นนักเรียนยังคิดว่าอยากทดลองสูบบุหรี่ เมื่อมีเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่ ควรแนะนำให้ผู้ปกครองหรืออาจารย์ที่ปรึกษาคอยเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และจัดให้มีกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่เยาวชนในโรงเรียน โดยใช้กฎหมายเช่นจัดรณรงค์ให้คนในครอบครัวเป็นตัวอย่งที่ดี เผยแพร่ผลเสียของการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ต่อไป และใช้มาตรการการดูแลเยาวชน เช่น การกำหนดอายุเยาวชนในการซื้อบุหรี่ คือ 18 ปี การกำหนดพื้นที่ขายบุหรี่และปลูกจิตสำนึกในการไม่สูบบุหรี่และให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทางสาธารณสุขผลักดัน

มาตรการห้ามมีการโฆษณาบุหรี่ที่จุดขาย ฝ่าฝืนปรับ 200,000 บาท ขึ้นภาษีบุหรี่เป็นร้อยละ 80 ห้ามขายบุหรี่ ระยะ 500 เมตร จากสถานศึกษา และศาสนสถาน ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป ควรศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ปกครองที่ไม่สูบบุหรี่และผู้ปกครองที่สูบบุหรี่ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรศึกษาวิธีการให้ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ที่แก่กลุ่มผู้สนใจ

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่

4. ควรจัดโปรแกรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มนักเรียน เพื่อต้องการหาข้อมูล ทั้งทางลบและทางบวกที่อยู่ในตัวของเด็ก

5. ควรจัดการเข้าค่ายหลังจากมีการศึกษาวิจัยเสร็จสิ้น เพื่อเป็นการสังเกตพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่มีต่อผลการวิจัยหลังจากตอบแบบสอบถามวิจัยเสร็จ และยังเป็นการสร้างความสำคัญว่านักเรียนเหล่านั้นเป็นเจ้าของบทบาทที่ถือว่าสำคัญมาก

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. ข่าวสาร “เลิกบุหรี่ได้ไม่ยาก”. หน้า 8, กรุงเทพฯ. อภิญญา ปัญญาพร โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ ราชนครินทร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 5 เดือน พฤษภาคม 2548.

กลุ่มควบคุมการบริโภคยาสูบ สำนักโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546

จรัมพร มลโมลี. **พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านมะยมเต่า (เปรมประชารัฐวิทยา) ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา ศึกษาศาสตร์บัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547

จรัล ตฤณวุฒิพงษ์. **บุหรี่หรือสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 4, โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า. 2546

จุลสาร สคร.ที่ 6 “ห้ามตั้งโชว์บุหรี่หน้าร้าน” หน้า 9 ขอนแก่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน กย. 2549 โรงพิมพ์แอนนา ออฟเซต, 2548

ทรงกรข ศรีชานิล. **ความรู้และพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัด นครราชสีมา**, 2547

ทองหล่อ เดชไทย. **ท่านสูบบุหรี่เพราะอะไร**. สุขศึกษา 28:37-40 ตุลาคม ธันวาคม, 2537

เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์ และคณะ. **พฤติกรมสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 5, ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2546

ประภาเพ็ญ สุวรรณ **ทัศนคติการจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532 : 202

ปุ่นยาพร โพธิราช. **พฤติกรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชาย ในตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 2547

ศิริลักษณ์ สุภิษะ. **พฤติกรมการสูบบุหรี่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปราสาทเบงวิทยาตำบลกาบเชิง อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์.การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 2547

สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข **คู่มือบุหรี่และสุขภาพ**. 2548 : 12- 13

